

AFSCHAFFING FORMEEL AFSPRAKENBLAD

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.serv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@serv.be

Adviesvraag	Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding, wat betreft de opvolgingsprocedure van het werkzoekgedrag
Adviesvrager	Zuhal Demir - Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk
Ontvangst adviesvraag	10 juni 2025
Decretale opdracht	SERV-decreet 7 mei 2004 art. 20 (SAR-functie)
Goedkeuring raad	7 juli 2025
Contactpersoon	Sandra Hellings – shellings@serv.be

Mevrouw Zuhail DEMIR
Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk
Seven
Koning Albert II-Laan 7
B-1210 Sint-Joost-ten-Node

Afschaffing Formeel afsprakenblad

Mevrouw de minister

Op 10 juni vroeg u de SERV om advies over het voorontwerp van BVR tot wijziging van het BVR van 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding, wat betreft de opvolgingsprocedure van het werkzoekgedrag.

In voorliggend advies beschrijft de SERV enkele principes waaraan een adequate bemiddelingsprocedure moet voldoen. Voor de SERV is de doelstelling snellere, betere, actievere en intensievere bemiddeling van werkzoekenden gericht op uitstroom naar duurzaam werk. Een goed kader met eenduidige richtlijnen die geen ruimte laat voor verschillende interpretaties moet het bemiddelingsproces ondersteunen. De rechtszekerheid van de werkzoekenden en VDAB mag niet in het gedrang komen. Controle- en sanctioneringsprocedures zijn het sluitstuk van een consequente bemiddeling. Ze dienen om het zoekgedrag waar nodig bij te sturen en moeten dan ook correct en stipt gevolgd worden, maar ze zijn nooit en doel op zich.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Stijn Gryp
voorzitter

Inhoud

Krachtlijnen	5
Advies	6
1. Principes voor een adequate bemiddelingsprocedure	6
2. Enkele suggesties voor een adequatere bemiddelingsprocedure	8

Krachtlijnen

Met de toekomstige beperking in de tijd van de werkloosheidsuitkering is het voor de sociale partners cruciaal dat VDAB prioritair inzet op snellere, betere, actievere en intensievere bemiddeling van werkzoekenden met als doel uitstroom naar duurzaam werk voor de werkloosheidsuitkering stopt.

De SERV adviseert om een stapsgewijze procedure te behouden en blijvend te zorgen voor een sterke onderbouwing van dossiers. De rechtszekerheid van de werkzoekenden en van de VDAB mag niet in het gedrang brengen. Dit heeft een andere invulling voor vakbonden en werkgevers:

- De vakbonden pleiten ervoor dat de huidige procedure met de drie afsprakenbladen wordt behouden omdat dit werkzoekenden voldoende mogelijkheden biedt om zich te herpakken.
- De werkgevers pleiten ervoor om twee afsprakenbladen te behouden die telkens door beide partijen ondertekend worden omdat dit voldoende mogelijkheden biedt – naast andere verwittigingen – om het zoekgedrag bij te sturen.

Een goed kader met eenduidige richtlijnen die geen ruimte laten voor verschillende interpretaties moet het bemiddelingsproces ondersteunen.

De SERV adviseert om in te zetten op een nauwgezetere en intensievere begeleiding en ondersteuning vanuit VDAB, zoals ook al door minister Demir werd aangegeven in haar Actieplan aanklappende aanpak van werkzoekenden.

Controle- en sanctioneringsprocedures zijn het sluitstuk van een consequente bemiddeling. Ze dienen om het zoekgedrag waar nodig snel bij te sturen en moeten dan ook correct en strikt gevolgd worden, maar zijn nooit een doel op zich.

Advies

Via dit voorontwerp van besluit wil de Vlaamse Regering de procedure voor de opvolging van het werkzoekgedrag van verplicht ingeschreven werkzoekenden door de VDAB-bemiddelaars wijzigen. Meer concreet wordt voorgesteld om het formeel afsprakenblad te schrappen. Hiermee wil de Vlaamse regering uitvoering geven aan de afspraken uit het “Actieplan aanklappende aanpak van werkzoekenden” van minister Demir.

In dit advies beschrijft de SERV enkele principes waaraan een adequate bemiddelingsprocedure moet voldoen:

1. Werk toe naar snellere en betere activering
2. Ondersteun het bemiddelingsproces via concrete richtlijnen
3. Garandeer de rechtszekerheid voor alle betrokkenen
4. Zet sanctionering in om zoekgedrag bij te sturen maar niet als doel op zich

1. Principes voor een adequate bemiddelingsprocedure

1. Werk toe naar snellere en betere activering

De doelstelling is snellere, betere, actievere en intensievere bemiddeling van de werkzoekende door de VDAB-bemiddelaar met focus op uitstroom richting duurzaam werk. Een aanklappende activering impliceert dat vandaag, meer dan gisteren, werkzoekenden vanaf dag 1 na inschrijving kunnen rekenen op kwalitatieve (persoonlijke) inschatting, oriëntering, begeleiding en competentieversterking. Indien een persoon nood heeft aan persoonlijke dienstverlening moet die daar meteen toegang toe krijgen. Een verkorting van het proces moet werkzoekenden sneller duurzaam aan het werk krijgen.

Bovendien moet het traject zo worden uitgetekend en vormgegeven dat werkzoekenden alle garanties krijgen hun traject met succes te kunnen doorlopen tijdens de uitkeringstermijn. Dit impliceert dat wachttijden gekend zijn en duidelijk gecommuniceerd worden, maar ook zullen moeten worden ingekort. Dit impliceert dat structurele bottlenecks moeten worden weggewerkt, zoals we ook al eerder onder de aandacht brachten in het Pact Samen en lokaal voor werk (24 mei 2024).¹

¹ Pact SERV-VVSG, Samen en lokaal voor werk, Brussel, 24 mei 2024. Zie: <https://www.serv.be/node/16530>

2. Ondersteun het bemiddelingsproces via concrete richtlijnen

De afgelopen jaren werden binnen VDAB stappen gezet om de gesprekken te optimaliseren en zo het bemiddelingsproces beter opvolgbaar en efficiënter te maken. Het bemiddelingsproces moet worden ondersteund door een goed kader met eenduidige richtlijnen voor bemiddelaars die geen ruimte laten voor verschillende interpretaties en door sturing te geven aan het proces. Afspraken moeten meetbaar en daardoor ook opvolgbaar zijn en timings duidelijk voor alle betrokkenen. Dit impliceert het volgende:

- Op niveau van de VDAB-organisatie zijn er duidelijke richtlijnen. Deze vormen het kader waarbinnen alle bemiddelaars werken. Deze richtlijnen moeten grondig gekend zijn en uitgevoerd worden door de hele organisatie. De uitvoering van de richtlijnen wordt nauwgezet gestuurd en opgevolgd.
- Een goede bemiddelingsprocedure start met heldere onderlinge afspraken tussen de VDAB-bemiddelaars en werkzoekenden. Ze zijn meetbaar, toetsbaar en SMART geformuleerd zodat ze bevestigd dan wel tegengesproken kunnen worden en daardoor ook opvolgbaar zijn. Ook de timings zijn duidelijk en haalbaar. Dat voorkomt onnodige discussies hierover. De afspraken en opdrachten hebben een zinvolle invulling en dragen bij tot de uitstroom richting duurzaam werk. Het engagement en wat er van de werkzoekende wordt verwacht, moeten steeds duidelijk zijn. Ook wordt geconcretiseerd welke ondersteuning de bemiddelaar levert aan de werkzoekende. Idealiter is er steeds een schriftelijke bevestiging van de gemaakte afspraken.
- Alle resultaten worden goed gemonitord.

3. Garandeer de rechtszekerheid voor alle betrokkenen

Bij wijzigingen aan de bemiddelingsprocedure moet de rechtszekerheid blijvend worden gegarandeerd voor alle betrokken actoren, in het bijzonder voor de werkzoekenden. De ondertekening van het afsprakenblad fungeert nu als een erg duidelijk signaal naar werkzoekenden om hun werkzoekgedrag bij te sturen. VDAB moet steeds kunnen aantonen dat een werkzoekende binnen het bemiddelingsproces meerdere kansen kreeg om zich te herpakken.

4. Zet sanctionering in om zoekgedrag bij te sturen maar niet als doel op zich

Sanctionering is nooit een doel op zich, zoals minister Demir terecht ook schrijft in haar *Actieplan aanklappende aanpak voor werkzoekenden* (pag.4). In het VESOC-werkgelegenheidsakkoord *Iedereen nodig iedereen mee*² onderstrepen de Vlaamse regering en de Vlaamse sociale partners dat controle- en sanctioneringsprocedures het sluitstuk zijn van consequente bemiddeling. Ze dienen correct en stipt gevolgd te worden, op een uniforme wijze in VDAB en voor alle uitkeringsgerechtigde werkzoekenden door de controle instanties. De SERV wijst erop dat sanctionering moet ingezet worden om (zoek)gedrag bij te sturen. Sanctionering is geen doel op zich en moet juridisch correct worden uitgevoerd. In hun advies op de Beleidsnota Werk vragen de sociale partners om op korte tijd een grondig en breed debat te voeren over het controle- en sanctioneringsbeleid,

² VESOC-Werkgelegenheidsakkoord Iedereen nodig, iedereen mee: <https://www.serv.be/node/15171>.

o.a. omdat 75% van de sancties het gevolg zijn van het niet opdagen van uitkeringsgerechtigde werkzoekenden, en zo verder betrokken te worden bij de voorbereiding en de opmaak van het actieplan.³

Het is daarom belangrijk om het huidige controle- en sanctioneringsbeleid en de effecten van sanctionering op het bemiddelingsproces in kaart te brengen. Een gedetailleerde monitoring en minstens halfjaarlijkse rapportage hierover binnen de RVB VDAB moet meer informatie geven over zaken als het profiel van gesanctioneerden, de gemiddelde duurtijd van een sanctie, het herzien van sancties, recidive enz.

2. Enkele suggesties voor een adequatere bemiddelingsprocedure

1. **Behoud een stapsgewijze procedure.** Zolang de werkzoekende alle rechten en plichten vervult, blijft het gewoon afsprakenblad van kracht. Er wordt vertrokken vanuit een vertrouwensrelatie met goede onderlinge afspraken, opdat het proces zo efficiënt en effectief mogelijk verloopt. Het proces mag zijn signaalfunctie en de kans om “zich te herpakken” niet verliezen. Dit heeft een andere invulling voor vakbonden en werkgevers:
 - a. De vakbonden pleiten ervoor dat de huidige procedure met de drie afsprakenbladen wordt behouden omdat dit werkzoekenden voldoende mogelijkheden biedt om zich te herpakken.
 - b. De werkgevers pleiten ervoor om twee afsprakenbladen te behouden die telkens door beide partijen ondertekend worden omdat dit voldoende mogelijkheden biedt – naast andere verwittigingen – om het werkzoekgedrag bij te sturen.
2. **Zorg blijvend voor een sterke rechtszekere onderbouwing van dossiers.**
3. **Zet in op een nauwgezetere en intensievere opvolging vanuit VDAB.** Meer aanklappend activeren impliceert o.a. dat er (1) sneller in het proces én meer frequent gesprekken met werkzoekenden worden ingepland; (2) dat er in functie van het traject naar werk voldoende en nuttige opdrachten (waaronder sollicitatieopdrachten) worden meegegeven; (3) dat waar nodig en mogelijk competentieversterkende trajecten opgestart worden; (4) dat VDAB-bemiddelaars actief contacten onderhouden met werkgevers o.a. in het kader van werkgeversdienstverlening en jobhunting.
4. **Zorg dat VDAB deze opdracht kan opnemen.** VDAB moet in staat zijn om daadwerkelijk de doelstelling van aanklappende aanpak waar te maken. VDAB moet zich hierop organiseren. De gewijzigde klantenpopulatie vraagt immers om meer intensievere en doorgedreven opvolging en begeleiding.

³ SERV, Advies Beleidsnota Werk 2024-2029, Brussel, 26 november 2024. Zie: <https://www.serv.be/node/16802>